

Li Sis inlaga till Qinkungen

– ett tidigt inlägg i invandrardebatten

Invandringen är en av de hetaste politiska frågorna i vår tid. Men debatten kring den är långt ifrån ny som framgår av den inlaga Li Si skrev till kungen av Qin redan 237 f.Kr.

TEXT OCH BILD: BERTIL LUNDAHL

Kina var före enandet 221 f.Kr. under drygt femhundra år uppdelat i ett antal stater som låg i fejd med varandra – den senare delen av perioden från 400-talet f.Kr. fram till enandet kallas också för ”De stridande staternas period”.

Staterna hade ursprungligen varit förläningar som utdelats efter att Zhoudynastin tagit makten någon gång på 1040-talet f.Kr. Men med tiden försvagades Zhoukungens makt över förläningarna och de utvecklades till självständiga stater. Styrkeförhållandena mellan dem växlade men efter att Qinstaten under 300-talet genomfört legalistiska reformer som främst syftade till att stärka krigsmakten och den ekonomiska basen jordbruket, kom tyngdpunkten successivt att tippa över till Qins fördel.

Eftersom Qin låg i den västra utkanten av det gamla kinesiska kulturområdet betraktades det som mer barbariskt än de mer civiliserade östra delarna. Men Qin var öppet för att ta in impulser och kunskaper utifrån och man lockade bönder att flytta till Qin med löften om frihet från skatt och militärtjänstgöring.

Vid den här tiden var det vanligt att olika filosofer, experter eller rådgivare reste runt till de olika staterna och erbjöd sina tjänster. Men det kunde ibland också leda till att deras lojalitet ifrågasattes: Vems intressen tjänade de egentligen – den stat där de kom ifrån eller den de erbjöd sina tjänster?

Li Si var själv från Chustaten, som låg i området kring Yangzifloden. Enligt hans biografi i Sima Qians *Historie-skrivarens uppteckningar* skulle Li i sin ungdom ha varit en obetydlig ämbetsman, som kommit till insikt om livsvillkoren och den sociala miljöns betydelse när han studerade rättorna i sin omgivning. De rättor som fanns på toaletten åt smutsiga saker och var rädda för människor och hundar

medan de som höll till i spannmålmagasinet åt gott och hade en stor bostad. Första steget för honom att uppnå ett bättre liv var att studera för den berömde konfucianske filosofen Xun Zi hur en härskare skulle styra ett land. Eftersom han ansåg att Chu inte var den rätta miljön för att förverkliga sina drömmar om att komma sig upp i samhället begav han sig till Qin 247 f.Kr.

Där kom han i kontakt med Lü Buwei, som hjälpt den nyss avlidne kungen av Qin till makten och som nu var premiärminister. Lü uppskattade honom och tog honom i sin tjänst, vilket gav Li tillfälle att framlägga sina synpunkter för den nye Qinkungen, den man som så småningom kom att bli den Förste Qinkejsaren. Li betonade för kungen att Qin nu hade ett gyllene tillfälle att definitivt besegra de andra staterna och ena Kina igen.

Samtidigt hade Zheng Guo från Hanstaten kommit till Qin för att anlägga en stor bevattningskanal. Enligt Li Sis biografi var Zheng Guo en spion för Hans räkning och vid hovet och bland ämbetsmännen förespråkade man nu att de utländska rådgivarna skulle fördrivas eftersom de flesta av dem betraktades som lojala mot sin hemstat snarare än mot Qin. Li Si var ju en av dem och för att förhindra detta skrev han en inlaga till Qinkungen där han argumenterade värtaligt för invandrarnas betydelse och de utländska tingens förträfflighet:

Er undersåte har hört att ämbetsmännen talar om att fördriva de främmande rådgivarna och jag dristar mig anse detta vara fel.

Fordom när hertig Mu av Qin sökte rådgivare värvade han You Yu från rongbarbarerna i väster, hämtade Baili Xi från Wan i Chu i öster, mottog Jian Shu från Song och



Förste Qinkejsarens terrakottaarmé vid Xi'an. Li Si spelade en nyckelroll som rådgivare åt denne kejsare.

tillkallade Pi Bao och Gongsun Zhi från Jin. Ingen av dessa fem var födda i Qin, men hertig Mu tog dem i sin tjänst, annekterade drygt tjugo stater och blev hegemon över rongbarbarerna i väster.

Hertig Xiao av Qin tillämpade Shang Yangs lagar och förändrade seder och bruk så att folket blev välmående och mångtaligt och staten rik och mäktig. Folket arbetade med glädje för landet och feodalherrarna (i de andra staterna) underordnade sig. Man besegrade Chus och Weis arméer och erövrade ett område över tusen li; än idag är det politiska läget stabilt och landet mäktigt.

Kung Hui av Qin tillämpade Zhang Yis strategi och erövrade området kring de tre floderna; han annekterade Ba och Shu i väster, införlivade Shangjun i norr, erövrade Hanzhong, betvingade de nio yibarbarerna, och tog kontrollen över Yan och Ying; i öster besatte han det strategiskt viktiga Chenggao och lade beslag på bördig mark; han fick de sex staternas allians (mot Qin) att rämna så att de vände sig västerut och böjde sig för Qin. Resultatet av dessa bedrifter står sig än idag.

Kung Zhao av Qin fick hjälp av Fan Ju, avsatte och fördrov Markisen av Rang och Hua Yang, stärkte sin egen makt och satte stopp för mäktiga familjers inblandning i styret. Likt silkesfjärilens larv som äter mullbärsblad slukade han successivt de andra feodalherrarnas områden och lade grunden för Qins herravälde.

Dessa fyra härskare var alla framgångsrika tack vare främmande rådgivare. Om vi ser det ur det perspektivet, på vilket sätt skulle främmande rådgivare vara en belastning för Qin? Om i stället dessa fyra härskare hade tagit avstånd från de främmande rådgivarna och vägrat ta deras tjänster i anspråk, så skulle landet inte vara rikt och Qin skulle heller inte ha rykte om sig att vara mäktigt.

Nu har Ers majestät i sin samling jade från Kunlunbergen och He och Suis dyrbarheter; Ni bär människenspärlor och Tai'a-svärdet, körs av Xianli-hästen, höjer fenixbanér av kungsfiskarefjädrar och ställer upp trummor med krokodilskinn. Ingen av dessa dyrbarheter är från Qin, men Ers majestät fröjdas åt dem. Hur kan detta komma sig? Om bara föremål från Qin skulle duga skulle människensjadeskivor inte kunna pryda palatset, föremål av noshörningshorn och elfenben inte kunna beundras; kvinnorna från Zheng och Wei skulle inte fylla de inre delarna av palatset och förnäma Jueti-hästar inte fylla de yttre stallen. Guld och tenn från området söder om Yangzifloden och färger att utsmycka med från västra Shu skulle inte komma till bruk. Om det som skulle användas som utsmyckning i det inre palatset och de som skulle fylla det och vara till glädje och fågnad absolut måste vara från Qin skulle hårnålar med pärlinläggning och pärlörhängen, sidenkläder från Dong'a och broderier inte finnas inför Ers majestäts åsyn och modemedvetna, förfinade och sköna kvinnor

från Zhao inte stå till tjänst vid Er sida.

Att slå på kärl av lergods, knäppa på Qincittra och slå sig på lären och tjoa det är äkta Qinmusik. Men stycken som ”Wei”, ”Sangjian”, ”Shao”, ”Yu”, ”Wu” och ”Xiang” är musik från andra länder. Nu förkastar Ers majestät slag på lergods och föredrar musik från Zheng och Wei, tar avstånd från knäppandet på Qincittra och väljer ”Shao” och ”Yu”. Hur kan detta komma sig? Helt enkelt därför att det behagar Er och tilltalar Era sinnen. Men när det gäller dem ni tar i tjänst så är det annorlunda. Då handlar det inte om duglighet eller uppriktighet utan om att den rådgivare som inte är från Qin ska fördrivas. Om man gör så lägger man vikt vid kvinnlig fågring, musik, pärlor och jade men tar lätt på människors duglighet. Detta är inte en metod för att ena världen och ta kontroll över feodalherrarna.

Er undersåte har hört att om man har rikligt med jord så blir spannmålsskördarna stora och om landet är vidsträckt så blir befolkningen stor; om armén är stark så blir soldaterna modiga. Eftersom (berget) Taishan inte avstår från någon jord blir det stort och eftersom floder och hav inte förmår mindre tillflöden blir de djupa. Eftersom en värdig kung inte tar avstånd från de stora massorna får han manifestera sin lysande dygd. Därför gör han ingen skillnad på land i öster, väster, norr eller söder eller på folk från olika länder. Det råder välstånd året runt och andar och gudar bistår med lycka. Detta är skälet till att de (fortida) fem kejsarna och tre kungarna kunde härskas oomstridda över världen.

Om man nu skulle ta avstånd från folket och i stället låta dem hjälpa fiendestater, fördriva de utländska rådgivarna och låta dem hjälpa feodalherrarna att nå framgång, och göra så att värdiga män inte beger sig västerut utan hejdar sina steg utan att våga sig in i Qin, så är det som att ”låna vapen åt fienden och att föda banditer”.

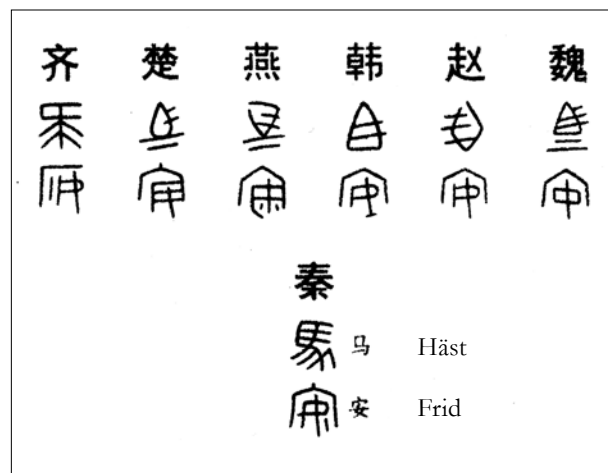
Det finns många värdefulla saker som inte är från Qin och det finns många värdiga män som är villiga att tjäna Qin lojalt även om de inte är från Qin. Om nu de utländska rådgivarna fördrivs och blir till hjälp för fiendestater och folket minskar till gagn för fienden, så tömmer man sig själv samtidigt som man skapar animositet hos fienden. Kris för det egna landet är då oundviklig.

Li Sis inlaga övertygade Qinkungen och en order om att fördriva utlänningarna verkställdes aldrig. Li fick stanna i Qin och kom efterhand att bli en nyckelfigur

som bidrog till den slutliga segern över de andra staterna och Kinas enande 221 f.Kr. Qinkungen, som nu tog titeln kejsare (huangdi), antog Li Sis förslag om att inte dela ut förläningar utan i stället indela landet i provinser ledda av guvernörer, vilket kom att stärka centralmakten. Detta var i överensstämmelse med Lis legalistiska syn om att nya tider krävde nya styresformer. Han gick hårt åt de lärda som förhärligade forntiden och som framhärdat i att hänvisa till de klassiska konfucianska verken *Sångerna* och *Urkunderna* eller andra filosofiska skolors verk. Sådana verk skulle brännas och de som diskuterade dem skulle avrättas. Förslaget godtogs av kejsaren som genomförde bokbränningen och lät avrätta 460 konfucianska lärda.

Li låg bland annat också bakom den skriftreform som innebar att de olika former av tecken som hade förekommit i de olika staterna nu standardiserades över hela riket till den form som kallas ”lilla stämpeln”.

När Förste Qinkejsaren dog på den femte av hans stora expeditionsresor runt om i landet lät sig enligt biografien Li Si, som då var premiärminister, övertalas av eunucken Zhao Gao att ingå i en komplott. Med hjälp av ett förfalskat påbud från den döde kejsaren såg man till att en prins som var med på expeditionen blev kejsare i stället för den utsedde kronprinsen. Men Li Si blev senare i sin tur utmanövrerad och torterad av Zhao Gao innan han slutligen avrättades genom delning vid midjan.



Ovan visas tecknen för ”häst” (rad 2) och ”frid” (rad 3) såsom de såg ut i staterna Qi, Chu, Yan, Han, Zhao och Wei före Li Sis standardisering. Underst syns Qins standardiserade tecken (t.v.) och det moderna (t.h.).